

HIRÜNK A VILÁGBAN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

P. O. Box 1005

WASHINGTON 13., D. C.

MAGYAR KULTURÁLIS FIGYELO

Hungarian Bimonthly — Revista Húngaria

Revue Bimensuelle Hongroise

Előfizetési díj: Északamerikában

egész évre \$ 4.00, félévre \$ 2.00

Más országban havi két coupon

EGY ÉVFORDULÓN

Tíz évvel ezelőtt ezekben a napokban Magyarország izgalmas órákat élt: az úgynevezett összeesküvésű ügy napjait. December közepén kezdődtek a letartóztatások. Január elejéig azonban csak egy aránylag szűk réteg: az akkor már élet-halál harcot vivő Kiszgazda és Kommunista pártok vezetősége tudott az eseményekről. December tizenhatodika és január ötödike között a nyilvánosság teljes kizárásával folyt a harc az összeesküvők, de valójában az ország sorsa felett. Ennek a harcnak voltak biztató fordulatok. Voltak pillanatok, amikor úgy tűnt, hogy sikerül a kommunista hamis vádak egész szövevényét visszafordítani a gyártókra és a magyar függetlenség maradványainak eltiprásán acsakorodó kommunisták saját kelepeájükbe bonyolódni. Ehhez azonban nem kedvezett a nemzetközi helyzet. Elsőszöben ekkor bizonyosodott be, hogy a magyar szabadságot hathatós külső támogatás nélkül nem lehet helyreállítani. Januárban meg az volt a remény, hogy az egész ügy megáll a Kiszgazdapárt néhány fiatalabb tagjának letartóztatásánál. Ezeknek a fejét Rákosi már korábban is ismétellen követelte. Februárra azután a legoptimistábbak is tisztán láthatták, hogy Rákosinak nincsenek feltételei: az egész az akarla. Kovács Béla nevét is belevonták az ügybe. Aki tisztában volt a magyar belpolitikai élet valóságos összefüggéseivel, az előtt ennek a mindent átfogó jelentősége egy pillanatig sem maradhatott kétséges.

Sajnos azonban a küzdelemnek ez a második fázisa már megkezdése előtt eldőlt. Az összeesküvésű ügy első szakaszának ugyanis éppen az volt a főcélja, hogy meg-

bénítsa a magyar politikai ellenállást. A szovjet megszállás állandósításának előharcosai ugyanis nagyon világosan felismerték azt a szerepet, amelyet az összeesküvők viszonylag kicsiny és a nyilvánosság előtt keveset szereplő csoportja a valóságban játszott.

Az összeesküvők között a társadalom minden rétege, minden magyar foglalkozás, minden felekezet papja, sőt minden politikai árnyalat képviselve volt. Az összeesküvők ennek megfelelően sok mindenben különböztek, de három pontban feltétlenül egyetértettek. Így egyetértettek abban, hogy az első magyar politikai feladat az ország függetlenségének és szuverenitásának helyreállítása. Egyetértettek abban, hogy az országnak a maga sorsát demokratikusan, a demokrácia eszközeivel, a legszélesebb magyar tömegek aktív részvételével kell kialakítani. Végül egyetértettek abban is, hogy a magyar függetlenség, a magyar demokrácia szilárd társadalmi alapja egyedül csak a magyar parasztság széles tömege lehet.

Ebbe a három alapelvbe vettem hitelt ez a viszonylag kis csoport minden magyar társadalmi réteg, felekezet, és társadalmi erőcsoport felé fennálló összeköttetései igen hatékonyan tudta felhasználni a történelem kirótt feladat — a megszállókkal és csatlósaiikkal szemben kialakult társadalmi és politikai front egységének csendes és szívós szolgálatára.

Erre a munkára igen-igen nagy szükség volt. Ez a korszak a rohamos társadalmi és politikai változások ideje volt. Ez a változás a kommunisták és szövetségeseikkel szemben az orszáért és népért küzdő

társadalmi és politikai csoportosulás — e valóságos inszurrekció — annyira különböző elemeit nagy és egyenlően megterhelésnek tette ki. Ennek éppen az volt a célja, hogy a frontot a legnagyobb feszültség vonalait mentén szétrobantsa. A különféle társadalmi rétegek, a különböző egyházak, foglalkozási csoportok más-más nyomás alá kerültek. A fogásokban sohasem szűkülőködő kommunista taktika minden elkövetett, hogy a kisebb nyomás alatt álló csoportokkal elhitesse, hogy a távolabbi jövőben sem kell semmitől sem tartaniok, hogy csak egy kicsiny — akkor éppen reakciónak kikiáltott — csoport elleni akcióról van szó... Ilyenkor kellett az összeesküvőknek és más hasonlóan gondolkozó egyéneknek és csoportoknak fellépni, hogy a kommunista szalmazást megakadályozzák, vagy legalább is lelassítsák. Hogy harcba vigyék azokat, akik a nyomás pillanatnyi hiánya miatt talán elkényelmeskedtek volna a küzdelmet és megtartás az érdeklődését azoknak a rétegeknek is, amelyek a történelem kérelhetetlen logikája szerint akkor is kénytelenek lettek volna korábbi anyagi és politikai helyzetük radikális romlását tudomásul venni, ha kommunisták nem is lettek volna Magyarországon.

A december-januári letartóztatások ki-kapcsolták ezt a rendkívüli hasznos csoportot. A rákövetkező hetek eseményei megmutatták, hogy ezzel a kommunistaellenes összefogás értékes eleme ment veszendőbe. A front összetartó kapcsolai úgy meggyengültek, hogy aránylag rövid idő alatt sikerült akcióképességét megszüntetni. A bomlás politikai síkon volt a leggyorsabb: a kommunista szalmazásnak minden akadályát megszünt.

Az összeesküvők mérhetetlen kommunista rágalombadjárát célpontjává lettek. Ennek részleteire itt nincs hely, de nem is szükséges kitérni. Csak azt kell örömmel megállapítani, hogy a szabad világ közvéleménye állított a szűz, a rágalmaknak nem adott hitelt. A megszállók és cinkosai manőverei eredménytelenek maradtak. Sem az összeesküvőknek kikiáltottak, sem a magyarságot nem lehetett meggyengíteni. Ebben nem kis szerepe volt

annak a következetességnek, amellyel az összeesküvők tekintélyes része két megszállás alatt viselkedett: mindkettőben aldozatosan védte a nemzeti függetlenség minden pártszemponton, osztályérdeken és ideológián felülemelkedő ügyét.

Az összeesküvésre nemcsak a tízéves forduló miatt kell visszaemlékezni. És az emlékezésnek nem is egyedül az a célja, hogy egy csoport hűségét és bátor magyar ember emléktét életbentartsa. Az elmúlt évtizedben a magyar nép a hősök és vértanúk olyan a történelemben páriát ritkító koszorújával kápráztatta el a világot, hogy ebben a végtelen sorban szinte tisztelenség egyeseket kiemelni még akkor is, ha éppen ezek nyitották meg vagy voltak az első között a hosszú sorban.

A megemlékezést aktuálissá az októberi magyar forradalom teszi. A téllenségre és gyávaásra mentséget keresők szeretik hangoztatni, hogy a magyar forradalom elbukásában a magyar nép mértéktartásának hiánya volt a főtenyező. Ha a magyarok nem nyultak volna erőszakhoz, ha hajlandók lettek volna valamilyen kompromisszummal megelégedni... hajtogatták a más bőrére oly könnyen engedékenkedők — (közben persze szívesen elsiklanak afelé, hogy az elmúlt években éppen ők szerették annyira hangoztatni: „a szabad világ sohasem nyugodhatik bele.”)

Ezekre a támadásokra és állmentségekre éppen az összeesküvés adja meg a csattanó csöfolat. 1945-47-ben a magyar nép nem erőszakkal, hanem politikai eszközökkel; nem türelmetlenül, hanem jöbi mértéktartással és önfegyelmellem lörekedett a minden nép elidegeníthetetlen örökjogát: a függetlenségét visszaszerezni. Nem tüntetett. Egy barbár eszordának minden garázdálkodását szó nélkül tűrte. Mikor politikai állásfoglalásra került sor, azt is békésen, csendesen, minden fenyegetés nélkül, sok nyugati államban és a demokráciára maguknak szabadalmat követelő körökben sem mindig elforduló tisztasággal és általános részvétellel lefolyt választásokon tette. A választás után is meglepő mértékletességet tanúsított: minden módon igyekezett kerülni a leszavazott megszállók érzékenységének és presztízisének fölösle-

40 MAGYAR RÉMEKMŰ

Irta: DR. WILLIAM H. F. LAMONT

A regényirodalomról szóló egyetemi előadásaim során néhány magyar regényt szerettem volna ismertetni. E célból barátomhoz, a boldogult Reményi József professzorhoz fordultam tanácsért. Megkerdeztem tőle, mit tekint a 10 legnagyobb magyar regénynek. Ő közölte saját véleményét, de azt ajánlotta, hogy írjak a budapesti, szegedi, debreceni és pécsi egyetemek irodalomtanáraimnak is. Dr. Reményi egyúttal megadta azoknak a magyar tudósoknak a nevét is, akik Németországban, Olaszországban, Franciaországban és más országban élnek. Mindegyiküknek írtam összevete választait, 40 nagy regénynek a következő listáját kaptam:

Eötvös József	Falu jegyzője, 1845
Kemény Zsigmond	Zord idő, 1862
Jókai Mór	Az új földesur, 1863
Jókai Mór	A kőszívű ember fiai, 1869
Jókai Mór	Az aranyember, 1873
Mikszáth Kálmán	Szent Péter esernyője, 1895
Gárdonyi Géza	A láthatatlan ember, 1902
Gárdonyi Géza	Egri csillagok, 1901
Herczeg Ferenc	Pogányok, 1902
Molnár Ferenc	Pál-utcai fiúk, 1907
Mikszáth Kálmán	A fekete város, 1911
Krúdy Gyula	A vörös postakocsi, 1913

Szabó Dezső	Az elsodor falu, 1919
Herczeg Ferenc	Az élet kapuja, 1919
Makkai Sándor	Az ördögsekér, 1925
Kosztolányi Dezső	Édes Anna, 1926
Babits Mihály	Haldíffai, 1927
Zilahy Lajos	Két fogoly, 1927
Móra Ferenc	Enek a búzamezőkről, 1927
Gulácsy Irén	Fekete völgyének, 1927
Tamási Aron	Abel a rengetegben, 1932
Móra Ferenc	Az aranykoporsó, 1932
Nyirő József	Úz Bence, 1933
Kós Károly	Országépítő, 1933
Kassák Lajos	Egy ember élete, 1934
Móricz Zsigmond	Erdély, 1935
Móricz Zsigmond	A boldog ember, 1935
Surányi Miklós	Egyedül vagyunk, 1936
Karinthy Frigyes	Utazás a koponyám körül, 1937
Márai Sándor	Vendégláték Bolzanóban, 1940
Kodolányi János	Julianus barát, 1940
Móricz Zsigmond	Rózsa Sándor, 1942
Illyés Gyula	Húnok Párizsban, 1946
Németh László	Iszony, 1947
Wass Albert	Adjátok vissza a hegyemet, 1948
Déry Tibor	Felelet, 1950
Márai Sándor	Béke Ithakában, 1952
Wass Albert	Elvész a nyom, 1952
Veres Péter	Szegények szerelme, 1952
Tamási Aron	Bölcsös és bagoly, 1953

ges megsértését. Kiszámított provokációra, helyi erőszakosságok sorára sem reagált.

Mindez hiábavaló volt. A hamis összeesküvés vádakkal megindult végső támadás bizonyosságot tett arról, hogy a megszállók és belső cinkosai nem békés együttélést, népek közötti méltányos barátságot, hanem megdöglést akarnak. Az összeesküvés per tapasztalatai után a magyar népek nem volt semmiféle erkölcsi kötelessége vagy logikai indítéka arra, hogy a szovjettel és a kommunistákkal szemben még egyszer politikai eszközöket, diplomáciát és más szépen hangzó, de csak a nemzetközi erőlesnek legalább a minimumát elfogadó felekkel szemben eredményt ígérő eszközöket alkalmazzon.

1945-47-ben a magyar nép a politika minden eszközt felhasználta szabadsága viszszerzésére. 1950-ban pedig a harc minden rendelkezésre álló formáját és eszközt kimerítette. Senkinek sincs joga több követelni tőle.

Az összeesküvés tanulsága, 1956 forradalmának összeomlása ugyanazt bizonyítja: azoknak, akik minden ünnepnapon és a közbeeső hétköznapi napok nagy részén is minduntalan a szabadságról szónokolnak, akik állandóan azt hajtogatják, hogy a rabnépek szabadságának helyreállítása ünnepélyes célkitűzésük: azoknak a szép szavakon és a történelmi pózokon túlmenően aktív és hathatós segítséget kell nyújtaniok ennek a szabadságnak a helyreállításához.

(F.)

Miután így világossá vált előttem, hogy a magyar tudósok szerint mik a kiemelkedő magyar regények, a Kongresszusi Könyvtár katalógusához fordultam, hogy felfedezzem, a fentiek közül mely regényeket fordítottak le angolra. Amit megtudtam, igazán elkedvelten volt. A 40-ből csupán 10 regény van angolra fordítva. Eस्पedig a következők:

Eótvös	Falu jegyzője (The Village Notary)
Jókai	Az új földesúr (The New Landlord)
Jókai	A köszívő ember fiai (The Baron's Sons)
Jókai	Az aranyember (A Modern Midas)
Mikszáth	Szent Péter esernyője (St. Peter's Umbrella)
Molnár	Pál-utcai fiúk (The Paul Street Boys)
Kosztolányi	Edes Anna (Wonder Maid)
Zilahy	Két fogoly (The Two Prisoners)
Móra	Ének a búzamezőkről (Song of the Wheatfields)
Karinthy	Utazás a koponyám körül (A Journey round my Skull)

Amikor a fenti könyveket meg akartam

Hat éves a HIRÜNK A VILÁGBAN

1951 januárjában indult meg lapunk — egy éven át sokszorosított formában, majd nyomtatásban jelent meg — s e számmal hetedik évfolyamába lép.

Ebből az alkalomból közöljük azoknak nevét, akik — mint cikkírók, munkatársak, anketáink résztvevői, pályázataink bírái — résztvettek közös munkánkban:

Auer Pál, Bakó Elemér, Barankovics István, Bárányné Oberschall Magda, Bényei László, Bobula Ida, Bokor Béla, Bóné Gyula, Borsody István, Cserenyey Géza, Dabasi Schweng Lorándné, Dorogssághy Dénes, Fenyő Miksa, Ferenczy János, Ferdinándy Mihály, Ferdinándy Zsuzsanna Magda, Fodor Károly, Gáspár Ödön, Gesztesi Gyula, Gombos Gyula, Grosschmidt Géza, Hajnóczy Gergely, Ham Tibor, Hógye Mihály, Jászay Antal, Juhász Vilmos, Kárácz Artúr, Kecskeméti Láng Erzsébet, Kézdí Kovács Elemér, Kósa János, Kovács Imre, Krúszelyi József, William H. F. Lamont, Major Róbert, Megyer József, Molnár Endre, Nagy Ferenc, Padányi Gyulás Jenő, Reményi József, Rényey Viktor, Rézler Gyula, Rónai Zoltán, Szabó György,

rendelni az amerikai kiadóknál, újabb csatlósítás várt rám. Rájöttem, hogy egyet sem vehetek meg közülük, mert mind kifogyott! Továbbá azt is megtudtam, hogy a nagy amerikai egyetemi könyvtárakból még csak ki sem tudom kölcsönözni őket, mivel ezeket a könyvtárakat nem érdekelte eléggé a magyar szpirodalom abban az időben, amikor angolul megjelentek e könyvek. Princeton-nak csupán 4 van meg a 10 közül, a Yale-nek is 4, a Columbiának csak 2, a Western Reservének 1, a University of Pennsylvaniának is 1 és a Rutgers-nek egy sem!

Mindez nagyon elszomorított. Rájöttem, hogy ha mi amerikaiak olvashattunk volna magyar szpirodalmat és megismerhetők volna azok a férfi és női jellemek, akik sok nagy regényükben szerepelnek, sokkal hamarabb megértettük volna annak az országnak a problémáit és sokkal többet segíthettünk volna hőies szabadságharcuk idején.

Szász Béla, Sziklay Andor, Szigeti József, Teleki Géza, Vajay Szabolcs, Végli Jenő, Veress Sándor, Zeke Zoltán, stb.

Felhívás olvasóinkhoz

A HIRÜNK A VILÁGBAN bibliográfiát készít a magyar forradalomról s szabadságharcról megjelent könyvekből. Kérjük olvasóinkat, küldjék meg szerkesztőségünknek azoknak a bármely nyelven megjelent műveknek az adatait, melyek egészben vagy jelentős részben a magyar forradalommal foglalkoznak.

Az adatokat a belső címlapról vegyüek s a következőket tartalmazza: Szerző, könyvcím (esetleg alcím), kiadás (ha már második vagy további), kiadási hely, kiadó, kiadási év, oldalszám (mindig az utolsó arab számot kérjük megadni, függetlenül a tényleges oldalszámától). Amennyiben a könyvnek csak bizonyos része foglalkozna Magyarországgal, ennek terjedelmét kérjük közölni (pl.: 81—124 o.).

Mutatóba alább közöljük egy könyvnek az adatait:

Michener, James A.: The Bridge at Andau. New York, Random House, 1957. 270 old.

MEGZAVART LELKIISMERETEK VIGASZA

A magyar forradalom kétségkívül fordulópont. Csak a jövő döntheti el, hogy az európai és a világtörténelemben milyen a jelentősége, de ez ebben a pillanatban is nagyon valószínűnek látszik, hogy lesz tartósabb hatása és következménye is.

A pillanatnyi hatása így is óriási volt, az események azokat az országokat és népeket is megrázták, amelyeknek történelmére a forradalom aligha fog közvetlen befolyást gyakorolni.

Érdekes megvizsgálni, hogyan is érintette mindez lapunk főgondját, hírünket a világban. Erthetően ezt a vizsgálatot most csak kedélyközlően vizsgálhatósokra korlátozzuk. Lehet hogy vannak olvasók, akik számára ez talán meglepetés, de a valóság az, hogy a forradalommal szemben világszerte megnyilatkozó csodálat és bámulat, sokhelyütt mélyrehatóan ösztönözte lelkesedés zarámba itt is ott is belevegült a kritika, gyakran a rágalom hangja. Ezekben a sorokban most ennek a kritikának a főbb irányait kívánjuk áttekinteni — ennek annál is nagyobb a fontossága, mert a forradalom elmúlt, a létköznapiok rideg fényénél jobban látszik a korom és a füst mint a láng.

Itt nem foglalkozunk azokkal a támadásokkal, amelyek a Vasfüggöny mögött érték a magyar forradalmat. Végre is ezek a támadások központi vezényszóra és félreérthetetlen politikai szándékokból hangzottak el. Annál meglepőbbek viszont azok a hangok, amelyek nyugati oldalról hangzottak el a magyar forradalommal ellen.

A kritikus hangok voltaképpen igen sok helyen voltak hallhatóak, ha a szó nem is volt túlságosan bizonyos, a fogalmazás sokszor szándékosan hazonytalan, inkább csak célzásszerű volt. Mintha az állításokat inkább csak kísérlethez hasonlóan ismételték volna fel: vajjon megragadnak-e? A különféle kritikákat általában öt csoportba sorozhatjuk:

a) Az első csoport a forradalom első napjaiban volt hallható. Eszerint Magyarországon tulajdonképpen nem forradalom, hanem két kommunista csoport egymás elleni harca folyik. Ezt a beállítást főként

emigránsok — persze nem magyar és gyakran nem magyarbarát emigránsok terjesztették. Egyes nyugati kancelláriák politikája is láthatóan adhatott az efféle híreszteléseknek. Végre is egyes nyugati köröknek éppen ez lett volna az álma, a legkedvezőbb, a legkényelmesebb megoldás: forrongás tisztá kommunista vonalon. Ez sokat ártott volna a Szovjetunióknak, anélkül, hogy nyugati beavatkozásra, támogatásra igényeket támaszthatott volna.

A magyar forradalomnak ez a beállítása azonban igen rövidéletű volt: az események egyszerűen megölték. A forradalom nyomán támadt nemzetközi lelkesedés tüzeben a magyar hazafiakból nem lehetett tartósan kommunista dogmák finom értelmezése körül hadakozó bolsevistákat csinálni. Mindamellett a hiedelem nem mindenütt halt meg: csak legutóbb is egy magyar politikai személyiséggel folytatott televíziós vita során megint csak felmerült.

b) A forradalom keltette általános lelkesedés világszerte erős hullámokat váltott ki. Egyes körökben felkelt az aggodalom, hogy ez az általános lelkesedés miféle visszahatásra vezet, ha a forradalom — és ez ezekben a napokban nagyon is befejezett ténynek látszott — elbukik. Ekkor lépett előtérbe egy újabb rágalom, amelyet főként olyan elemek kolportáltak, amelyek a szabadságot inkább csak hirdetni szeretik, mint áldozatok árán szolgálni. Ez a rágalom az úgynevezett ellenterror vándor volt. Lapokban képsorozatok — különösen egy Sadovny nevű cseh fényképész képei — hívták fel a figyelmet arra, hogy forradalmárok kegyetlenkednek. A fényképész megvárta hangon irta le, hogy a képek felvétele után nem tudott egyebet csinálni csak sírni. A cikkek és a fényképek nyomán természetesen egyetlen szó sem derült ki abból hogy a forradalmárok a méltán kivégzett Avósk börtöneiben miféle kínzókamrákat és halothamvasztókat és milyen kínok áldozatait találták. És valahogy azt is eléggé hiányosan dokumentálták a lapok, hogy az Avósk a forradalom alatt miféle vérengzéseket vittek végbe: a parla-

ment előtti vérengzésekről például sokáig egyetlen kép sem jelent meg, holott ez sem volt hozzáférhetlen és azóta ilyen kép is napvilágot látott.

A képek mellett vezércikkek is utaltak az ugynevezett ellenterrorra. Ja, ha a magyarok nem szervezték volna meg a maguk ellenterrorját — elmékedett az egyik washingtoni lap, amikor egyes körök úgy látták, hogy a Gerő-féle ellenakció mégis csak letöri a forradalmat.

Ez a rágalom sem volt sokáig a forgalomban — legalább is nem az első vonalban. A hadjárat előtt, mert közben mégiscsak a forradalmárok kerekedtek felül. Igaz, hogy csak egyidőre, de a rágalmak is csak egyidőre üttek el. A képek megmaradtak, újra kiadták őket, igaz ekkor már a cseh fényképész gyalázatos szövege nélkül. Azonban az is beigazolódott azóta, hogy rágalmak nehezen vesznek ki a köztudatból: legutóbb megint előkerült egy amerikai folyóiratban a terror rágalma, ezúttal megoldva az antiszemizmus borsával. Az utóbbival kapcsolatban a legszebb az, hogy egyetlen antiszemita kilengésre sem került sor a forradalom alatt...

c) Egészen új tápot kaptak a kritikus hangok az oroszok visszatérése után. Ezúttal a kritikusok sorában olyan magas személy is megszólalt, mint az Egyesült Államok elnöke, akihöz egy sajtókonferencián az újságírók kérdést intéztek: biztatta-e az amerikai kormány a magyarokat felkelésre. A kérdés aktuális volt, tele politikai jelentőséggel és súlyos morális aggodalmak húzódtak meg mögötte. A sajtókonferencia szabályai szerint az elnököt nem szabad szórul-szóra idézni, a többféle variánsból nehéz megállapítani, hogy az elnök pontosan mit is mondott, de az világos, hogy a forradalmat legalább is helytelennek minősítette azazt az egyszerű érveléssel, hogy sikertelen maradt. Némely vezércikkek írók is megpendítették ezt a hangot, de amerikai lapokban az olvasók tollából nem egy levél jelent meg, amely utalt rá, hogy az amerikai Függetlenség Háború legalább ilyen reménytelennek indult, mint a magyar forradalom.

d) A forradalom helytelen voltának gondolatát bővítették ki azután azok a cikkek

és kommentárok, amelyek igyekeztek megmagyarázni mindazoknak, akik sajnálkoztak a forradalom bukásán vagy felháborodtak a szabad világ hivatalos köreinek a passzivitásán, hogy a forradalomnak egy hibája volt: túlszaladt... már t. i. a titóizmussal vagy annak lengyelországi formáján. Eszerint az érvelés szerint a magyarok csak saját magukat okolhatják a szovjet beavatkozásért. Ennek egész irodalma lámadt. Egyik-másik tételről érdemes külön is beszámolni. Mindszenty bíboros, akik nyolc esztendőn át többé kevésbé a vallászsabadság nagy mártírjának és szimbólumának szerepét töltötte be a nyugati sajtóban, ezúttal egyes kommentárok tolla alatt bűnbakká süllyedt. Jellemző erre a Christian Science Monitor hasábjain megjelent kommentár, amely szerint a magyar és a lengyel események közötti különbséget legjobban Mindszenty bíboros és a lengyel primás ellentétes egyénisége magyarázza: míg a varsói érsek a Gomulka-val való együttműködésre biztatta a népet, Mindszenty más utat követett. Mint a továbbiakban a cikk elmondja, Mindszenty egy sajtókonferencián elhangzott kérdésre, hogy belép-e a kormányba, azt válaszolta: En vagyok a hercegprimás! A cikkíró ebből azt próbálja a levelet, hogy a primásnak a jelenhadalom századba illő felfogása van a kárpádalomról és politikáról, magától a királyi hatalom utódjának tekintni, stb. és ezt az oroszok nem hagyhatták. Arról persze egy szó sem jelent meg a cikkben, hogy a primási kijelentés egyszerűen annyit jelentett: kérem én vagyok a hercegprimás — másszóval olyan hercegprimás, aki közben a kormánynak is tagja lett volna, még nem volt a magyar történelemben.

Ez a kis történet kelts szép célt is szolgál: egyfelől a magyarokat megrágalmazza, bukásukat igazolja (elmaradt emberek, elmaradt célokért küzdöttek), ugyanakkor az oroszokat némileg kedvezőbb fénybe állítja be: végre is egy nagy visszakanarodást, a tizenhatodik századba való visszatérést akadályoztak meg, ha módszereik nem is helyeselhettek.

e) Az ötödik csoportot csak futólag említhetjük meg: ez a menekültek ügye. Közül

PÁLYÁZAT

A szovjet-kommunizmus magyarországi hatalomátvételét követően megszületett magyar emigráció hosszú időn át azon dolgozott s azt remélte, hogy a nyugati hatalmak a középkelet európai népek békés felszabadítását hivatalos külpolitikájuk főcéljai közé fogadják sorolni.

Közel egy évtizedes várakozás s passzív ellenállás után a magyar nép maga vette kezébe sorsa intézését s a döntő eszes októberi forradalomban felszabadította magát az idegen zsarnokság alól.

A Nyugat azonban cserben hagyta Magyarországot nemcsak katonai, hanem politikai téren is. Így a Szovjetunió visszafogadhatta hazánkat. Ugyanakkor egy új magyar emigráció jelent meg Nyugaton a magyar nép szószólojaként.

Minden jel arra mutat, hogy a nyugati nagyhatalmaknak a természetellenes „titóizmus” politikájuk bukása után semmiféle konstruktív koncepciójuk nincs a magyar, illetőleg a kelet európai kérdés megoldására.

A megváltozott helyzetben a magyar emigráció számára felvetődik a kérdés: milyen új politikával képzeltethető el Magyarország, illetve a rabnépek felszabadítása?

A Hírünk a Világban pályázatot hirdet a magyar emigrációs koncepció, valamint az általa helyesnek vélt nyugati külpolitika alapelveinek a megfogalmazására.

A pályázat célja nem a volt vagy jelenlegi irányzatok kritikája. Pozitív koncepció megfogalmazását kérjük, egy nyugati diplomátával való képzelt beszélgetés, vagy esetleg esszé formájában.

Határidő: 1957. augusztus 1.

Pályabírák: Auer Pál, Hám Tibor, Teleki Géza.

A pályázat terjedelme nem haladhatja meg az öt, ketts sortávolságú gépelt oldalt. Minden pályázatot kérünk négy példányban megküldeni.

Pályadíjak: Első díj: \$ 50,00, második díj: \$ 25,00, harmadik díj: \$ 10,00.

keltszáz ezer ember áttelepülése rengeteg surlódással, bajjal jár. Ennek melléktermékei megtalálják útjukat a sajtóba. És bár sok kedvező, sőt talán többségében kedvező hír olvasható a menekültekről, a kedvezőtlen hírek ragadóssabak.

Kell-e jelentőség teljondobítani ezeket a kritikáknak, támadásoknak és rágalmaknak? Igen. Igaz ugyan, hogy nagyreszűk olyasmí, ami ilyen nagy esemény sajtó, rádió kommentálása során egyenesen várható. Jelentőségüket azonban megnöveli az, hogy ezeknek nagy része kifejezett politikai célú látszólag szolgál. A magyar forradalom egyik nem kicsiny jelentősége abban volt, hogy valódi értékére szállította le azokat a biztató szavakat, amelyeket könnyelmű vagy nagyon is számító nyugati politikusok nem is egyszer inkább saját választóiknak szánva a Vasfüggöny mögötti népekhez intéztek. Ez a lelkiismeretek nem mindennapos hullámzását, forrongását eredményezte. Az elhangzott lámada-

sok lelkiismeretfurdalások elosztásával, megzavart lelkiismeretek megnyugtatásával, elalattását célozták. Mint a lelkiismeretfurdalások elalattásának eszköze általában, ezek is megtehetik a bűnt: végre is a sokat szenvedett és áldozott magyar népet még meg is rágalmazzák. Az igazi baj azonban az, hogy ezek nem tévedések, hanem politikai célt szolgálnak. Így sokkal ragadóssabbak is lesznek. Eljöhét még az az idő is, amikor több szó esik a rágalmakról, mint a forradalom nagy tényeiről és érényeiről. (P. F.)

A Sztáray banglemez kiadás
Első kötet — 12 Zsolttár
A Passaic-i Magyar Református Egyház
és Bertalan Imre lelkipásztor
énelkésében.

Kapbató: a Passaic-i Ref. Egyház
irodájában

220-4th St., Passaic, N. J. — Ára \$ 5.00

Egy kis kuriózum: HUNYADI A FEHÉR HÁZBAN

A nándorfehérvári győzelem 500-ik évfordulóját megünnepelte az idén az egész világ. Az Egyesült Államokban még az is megtörtént, hogy a budapesti amerikai követ magyarnyelvi beszédében méltatta Hunyadi jelentőségét. Van még valami, ami Amerikát is Hunyadit, pontosabban — akármilyen valószínűtlen — Trumant és Hunyadit hozza kapcsolatba, előbbi elnöksége idejéről.

A szerkesztő fiókjában egy érdekes kis üzenet van (1956 májusában). Sziklay An-ör (Andor C. K. a.), aki műfordítási pályázatunk bírálóbizottságának egyik tagja volt, írta a következő sorokat a szerkesztőnek:

Kézrel készült és festett, ebedőli díszanyagok, esobolyok, kulcsok, butélikák a magyar népművészet eredeti motívumainak felhasználásával lakásának magyar hangulatát fejezi ki. A világ bármely részébe szállítja

„HELENA STUDIO“

Box 3933, GPO, Sydney.
Fényképes árjegyzékünket 2 bélyegrel valóán ellenében légi-postán küldjük.

„Ugy emlékszem, kedves István, hogy egy ízben már elmondtam neked ezt a kis esetet. Most a nándorfehérvári évforduló miatt térék rá vissza s egyben már dokumentálni is tudom.

Az eset 1951-ben történt, az elnök dolgozószobájában. Külföldi diplomatákat kellett odaküldeni a protokollónök akkori helyettesével. A formális tárgyalást könnyed diskurzus követte, amely valahogyan arra terelődött, hogy európai kis-népek mi mindent tettek a történelem folyamán az egész Nyugat-civilizációjáért. Truman elnök megjegyezte, hogy mennyire feledésbe merült például Hunyadi János neve,

aki 1456 nyarán Belgrádnál diadalt aratott II. Mohamed seregei fölött, a szó szoros értelmében megmentve a keresztény Európát a török áradattól.

Erthetően meglepett, hogy Truman elnök oly pontosan tudta a történelmi adatot, holott tudvalevőleg formális képzettsége nem haladta meg a középiskolát. Megkérdeztem, hol szerezte értesülését. Azt válaszolta, hogy a történelemmel mindig nagyon sokat foglalkozott s ennek eredetileg fizikai oka volt. Már kisfiú-korában gyengék voltak a szemei s alig volt nyolc éves, amikor már állandóan szemüveget kellett viselnie. Ez gátolta a szabotéri játékokban s így minden szabadidejét olvasással, túlnyomórészt történelmi tárgyú könyvek olvasásával töltötte. Így került elébe sokminden távoli népek életéről, feledésbe merült adatok messzi országok múltjáról.

(Emlékiratit tavaly megjelent I. kötetében erre részletesen kitér. Azt mondja ott többek között, hogy a „történelemnek felmérhetetlenül sokkal tartozom. Felébredtettem bennem, mint fiatal fiúban, a vezető szerep és a kormányzat alapelvei iránti érdeklődést. Tudni akartam, miből fakadtak a leghíresebb vezető emberek sikerei, kudarcai. A történelem számomra sokkal többet jelentett: regényes kalandok sorozatánál. Szikláróktól, bölcs tanítást találtam benne. Megtanított arra, hogy nemzetek vezetőire nézve kötelező nemcsak saját népek múlt-

jának ismerete, hanem minden nagy nemzeté, ha vállalni akarják a vezetői felelősséget; minden erőfeszítés meg kell tenniük, hogy alkalmazhassák ezeket az ismereteket a határozatoknál, amelyeket egész népek javára kell meghozniuk. Szakadatlanul olvasgattam a történelmet — s teszem ezt azóta

**ESTUDIO JURIDICO
SIMON-TELLO**
Buenos Aires, Argentina
Cangallo 1133 — T. E. 35 — 824

is.” Hozzáteszi, hogy már ötödik életéve berögzése előtt olvasott: „Mama” tanította meg olvasni. Mire tizenégy éves, lett, alig volt könyv a helyi könyvtárban, amelyet el ne olvasott volna — és a Bibliát akkor már három ízben végigolvasta.)

Azzal kapcsolatban, hogy az idén lesz Hunyadi nándorfehérvári győzelmének századik évfordulója, irtam néhány sort Mr. Harry S. Truman magánzónák, emlékébe idézve azt. Utóvégre: aki Hunyadi- és vele kapcsolatos évszámokra oly bízhatóan pontosan emlékszik, az talán azt a meglepetést sem felejtje el hamar, amelyet e réven szerep és a kormányzat alapelvei iránti érdeklődést. Tudni akartam, miből fakadtak a leghíresebb vezető emberek sikerei, kudarcai. A történelem számomra sokkal többet jelentett: regényes kalandok sorozatánál. Szikláróktól, bölcs tanítást találtam benne. Megtanított arra, hogy nemzetek vezetőire nézve kötelező nemcsak saját népek múlt-

When I was a child, I had a set of books called "Great Men and Famous Women." John Hunyadi was among the distinguished soldiers included under that title, and I have never forgotten him.

Sincerely yours,

Harry Truman

„A Magyar Génius“

„A múlt század ötvenes éveiben finom érzékű írók és irodalomelvezők egyszerűen elkezdtek ill is, ott is a költészet kiszáradásától félni... A visszahatás egyik fajtája az volt, hogy szűknek és laposnak látták minden otthoni lehetőségét és már csak az ismeretlen, a nemklasszikus (és nemromantikus!) irodalmakba vették eredményüket... Különösen a finn-ugor költészet s ebben is a magyar költészet és népköltészet látszott alkalmasnak arra, hogy bőven buzgó forrásaival megnyihitse és felfrissítse az ellikkadt nagy irodalmak. Az első európai író, aki bizonyos értelemben a népköltészet egyetemes történetét akarta megírni, Thales Bernard, a magyar költőből s főképp Petőfibtől várta az egyetemes irodalom megújódását.

Ebben az aggodalmaskodásban és gyógy- szerkeresésben sok volt a túlzás. Az irodalom nem volt beteg, csak más, — mint ahogy mindig változnia kell az élet változásával. De amint a magában teljes nemzeti irodalom mellé lassankint minden ország olvasóközösségében és kritikájában felsorakozott néhány idegen irodalom vagy néhány lucat idegen mű, az is nyilvánvalóvá kezdett válni, hogy a kimagasló irodalmak és a kisebb nemzetek irodalmi közötti nincs általános színvonalkülönbség és egyetlen irodalom ismeret sem pótolhat bennünket más irodalmak nemismeréséért. Az utolsó évtizedek talánusai még fokozták azt a meggyőződést, hogy Európa lelke a nemzeti irodalmakban alakul, de nemcsak a „nagyhatalmakéban”. A lakosok száma, a négyzetkilométerek tömege, a bajonettek erejének sűrűsége és az irodalom értéke közt nincs törvényszerű viszony.

Nagyon kevés túlzással azt lehetne mondani, hogy a magyarság és Európa viszonyának teljes megoldását hozná, ha a magyar irodalmat nyugaton jól ismernek. Nemesak azért, mert ez az irodalom a legkedvezőbb értékítéletet biztosítja a magyar nemzet s a magyar szellem számára: sokkal nagyobb számú és nagyobb hatalmú nemzetet tükröz, mint amilyenek a magyar nemzet a mostani pillanatban látszik.

Ilanem azért is, mert — éppen a közösségtudat rendkívül erős középponti helyzete révén — ez az irodalom megszámlálhatatlanul sokszor s a legváltozatosabb helyzetekben világitotta át az egyénnek a nemzetet, a nemzetnek az emberiséghez való viszonyát. Magyar nemzetek is adhatnak itt-ott nagyságukhoz méltó, új fogalmazást e kettős viszonyban, amelyek végeredményben az ember földi életének szilárdságához nélkülözhetetlen. De csak a kivételesen művészi hajlamú és mély lelki életre képes szerült kisebb, ill. középemzeteknél válhatik ez a probléma oly állandóvá, mint amilyen a magyar nemzet számára különösen történelmének újabb századaiban volt.” (Hankiss János: A MAGYAR GÉNIUSZ. Budapest Székesfőváros kiadása. 1941, 95—97.o.)

Petőfi Sándor mondta:

„En a külföldön is szeretnék híres lenni, nem személyes hiúságból, hanem inkább azért, mert magyar vagyok és a mi népünknek szüksége van arra, hogy a világ figyelmé ismét ráforduljon, ha mindjárt egy szabólegény eszköznél is azt. A magyar nép hivatala van egészségese szellemével egész Európát újjá teremteti, tudniillik a mi magyar földművelő és iparos népünk, de nem az elkorcsosult pesti, uracsok. Igen is, maga a magyar nép, ez egyedül az igazi Petőfi Sándor és a mi én vagyok — legyen az jó vagy rossz — én csupán esszenciája, egyszerű képviselője vagyok ezen nép jellemének. Nekem magamnak nincs egyéni érzelmem, én az összes magyar nép érzelmeit birom s fejezem ki verseimben és szíves készséggel beismerem, hogy ezen nép jellemének minden hibája, gyengesége, nyersége is, nemcsupán erje és erőnye, egyszermind az én sajátom... (1846. Kertbenyhez).

NYUGATI FIGYELŐ

AMERIKAI EGYESÜLT ALLAMOK

Hangversenyek a szabadságharcosok javára

Bartók-émlékhangverseny rendezett az American Hungarian Studies Foundation a Minneapolis-i Zenekar és Doráti Antal közreműködésével a new yorki Carnegie Hallban a magyar menekült egyetemi hallgatók javára. A hangversenyen Yehudi Menuhin játszotta Bartók hegedűversényét. Ez a hangverseny 1957. II. 17-én volt. Január 13-án Nádas István és a Budapesti Vönös négyes hangversenyzett a new yorki Columbia Egyetemen a menekültek javára. Baltimore-ban 1956. XII. 16-án Balogh Ernő, Jámbor Ági és Geller Róbert működött közre egy ilyen hangversenyen. A montanai Billings-ben 1957. II. 2-án rendezett hangversenyt a Billingsi Magyar Menekültügyi Tanács.

Március 23-án Chicagóban rendezett hangverseny az American Hungarian Studies Foundation. Reiner Frigyes vezényelt. A Foundation két hangversenyének bevételéből 100 magyar menekült diáknak adnak ösztöndíjat amerikai egyetemre.

Lincoln és Kossuth

szellemi kapcsolatairól ír rendkívül érdekes és ismeretlen dokumentumokat feltáró cikket a SATURDAY REVIEW (57. II. 16.). A cikk abból az alkalomból íródott, hogy egy magyar felkelő rádió a második orosz támadás után Lincoln gettysburgi beszédét olvasták be angolul.

Kiss Sándor

a Magyar Forradalmi Tanács Titkárságára s Horváth János, a Tanács

tagja, 1957. III. 20-án az „Un-American Activities” képviselőházi bizottsága előtt ismertette a magyar forradalmat s a jelenlegi terrort. Nyilatkozatokat az egész amerikai sajtó ismertette.

Nagy Ferenc

volt miniszterelnök egy 1957. III. 17-i ASSOCIATED PRESS-jelentés szerint a Californiai Egyetem disz-doktora lett 1951. március 21-én. Az amerikai kormány által kiadott „In Quest of Freedom” c. pamfletben az utolsó évtizedek legjelentősebb menekültjei közt, Toscanini, Rachmaninov, Stravinsky, Einstein, Sigrid Undset, Pulitzer és még tizenegyet további személy mellett Nagy Ferenc fényképe és története is szerepel.

Varga Bélát

a Magyar Nemzeti Bizottmány elnökét, a floridai Rollins egyetem disz-doktorává avatták 1957. II. 25-én.

A Life

magazin 1957. III. 4-i vezércikke felsorolja, mi lehetett volna amerikai s UNO-résztől tenni a magyar forradalom eltűnésének a megakadályozására. A lap következő száma Lodge amerikai UNO-fődelegátus ellenvéleményét közli, a LIFE azonban továbbra is fenntartja állításait.

A magyar zene

igen előkelő helyet foglal el a mikrobarázds lemezekben. A legnagyobb amerikai gramofonlemez-katalógusnak, a havonként megjelenő THE LONG PLAYER-nek 1956. XI-i 274 oldalas számban szemel-talan magyar zeneszerző s előadóművész szerepel. A bevezető tanul-

mányt Nagy Elemér írta, akiről megjegyzik, hogy „a Central City Opera Festival művészeti igazgatója és a Hartt Zenei Kollégium operaforrásaitának a vezetője”.

A katalógus e száma Bartóknak nem kevesebb, mint 63 művét listázza s azok előadói között, különféle nemzetiségű híres művészek mellett, a következő magyarok szerepelnek:

Sándor György; Földes Andor; Farnadi Edith; Kozma Tibor; Varga László; Fricsay Ferenc; Ormándy Jenő; Doráti Antal; Reiner Frigyes; Herz Ottó; Solti György; Serly Tibor; Ajtay Viktor; Kuttner Mihály; Anda Géza; Kabos Ilonka; Csabay László; Vég Sándor és vonósnyegese; Starker János; László Magda; Schwab Miklós; Gertler Endre; Fekete Zoltán.

Egyébként Dohnányi Ernő 42 műve (előadók között, Schwab Miklós és Scholz János), Goldmark Károly 3 műve, Kálmán Imre 7 műve (előadók között Barabás Sári), Kodály Zoltán 17 műve (előadók között Solti György, Ormándy Jenő, Fricsay Ferenc, Doráti Antal, Kabos Ilonka, Róth Feri és vonósnyegese, Vég Sándor és vonósnyegese, Starker János, Herz Ottó), Lajtha László és Fekete Zoltán 1-1 műve, Lehár Ferenc 15 műve (előadók között Lehár és Ormándy), Liszt Ferenc 65 műve (előadók között Balogh Ernő, Farnadi Edith, Kilenyi Edvárd, Doráti Antal, Sándor György, Schwab Miklós, Károlyi Gyula, Ormándy Jenő, Reiner Frigyes, Földes Andor, Kabos Ilonka), Romberg Zsigmond 6, Rózsa Miklós 9, Serly Tibor és Weiner Leó 1-1 műve (az utóbbi esetében az előadók között Herz Ottó és Starker János) szerepel a katalógusban, amely több-millió példányszámban jelenik meg,

ANGLIA

„Egy forradalom költője”

címmel ír Philip Toynbee az OBSERVER-ben (57. I. 27.). Cikkének nagy részét Tollas Tibor-nak s volt börtönártsáinak, valamint lapuknak, a Londonban megjelenő NEMZETOR-nek szenteli.

Magyar Írók Szövetsége alakult Londonban az otthon betiltott Írószövetség utódjaként. Április 15-én újra megindul az IRODALMI ÚJSÁG, Faludy György leza a főszerkesztő.

AUSZTRÁLIA

Független Magyarország

néven, nyalagalki formában jelenik meg ez év eleje óta a DEL KERESZTJE, Nagy Kázmér szerkesztésében. A lap az 1956-os magyar forradalom eszméinek szolgálatát tűzte ki programjává.

FRANCIAORSZÁG

Auer Pál cikkét közli

a LE MONDE (57. I. 11.). „A szabad világ — írja Auer — egyhangúan elismeri, hogy a magyar nép feiméretlenül szolgálatot tett neki. Es mi volt ezért a jutalom eddig? A menekülteknek nemes emberi érzésekről, tanuskodó fogadtatást biztosítottak. Ami azonban e téren történt, semmi vonatkozásban sem áll az igazi problémával. Nem jólétükön, hanem politikai támogatásra van a magyaroknak szükségük. Mit tettek ezen a téren? Semmit!”

Guy Mollet francia miniszterelnök

ezt írta Auer Pálnak a magyar forradalom vérfelajzása után: „Mint demokratának és mint európai-nak, nagy fájdalom okoz nekem szerencsétlen nemzetének vértanúsága. En is és kormányom is meghajolunk a magyar nép bátorsága előtt. Nemzete újból megmutatta a világnak, hogy mit jelentenek szá-

mára az egyén és a nemzet jogai, amely jogokért mindig kész síkra szállni.” (56. XI. 10.)

Kéthly Anna a Magyar Forradalmi Tanács elnöke kapta az első 10.000 svájci frankos díjat, melyet az Európa Tanács alapított az európai egység érdekében kifejtett legkiemelkedőbb munkásság kitüntetésére.

INDIA

A Csodapur-i Szent István templom

beszentelésre készen áll, elkészültek a magyar miseruhák is, hat nagy magyar címeres lobogó. Csak az oltár és a harang hiányzik. (Polgár István, a misszió magyar papja, a még hiányzó \$ 300-ra adományokat kér a következő címre: Rev. Fr. I. Nikolic, S. J., 1150 Carroll St., Brooklyn 25, N. Y.)

IZRAEL

Sybarys de Severas-ról ír hosszú riportot az UJ KELET (56. III. 13.) „az ősmagyar nemes keleti táncművész Dzsingisz khán egyenes leszármazottja — Izraelben” néven Bélavári de Csegezi és Torockói Tatar Eugéne Miklós, röviden Tatar Miki (az előadott táncok) nagyrészt a fáraók sírján felfedezett hieroglifákból, óségi miniatűrökből, vagy az Omar Khayam költeményeiből rekonstrálta.”

A második világháború előtt Iránban telepedett le partnereivel. „Elbeszélése szerint Teheránban, ahol fantasztikus színházi kultúra van, másfél évtized alatt 35 revüt, operettet és Reza sah udvarában, Indiában a híres Aká khánna parolázott, Johore hercegségben részt vett a szultán megkoronázásán. A szultánó egyébként nem volt más, mint Mendel Margit nagyváradi szidóány. (Rémm érdekes volt, ahogy a Mancsi pilsnógott, amikor fejére tették a koronát.)”

MAGYARORSZÁG

Az írók tiltakozása

Íróink nemcsak előkészíteték s szellemileg vezették a forradalmat, de a második orosz támadás után sem szüntek meg tiltakozni az idegen beavatkozás ellen. Az első tiltakozás a budapesti rádión hangzott el, a támadás első óráiban. November 7-én egy újabb segélykiáltást sugárzott az egyik utolsó felkelő rádió:

„Mi meghalunk, de áldozatunk ne legyen hiábavaló. A végső órában egy lemezárdu! nemzet nevében hozzátok fordulunk, Camus, Malraux, Mauriac, Russell, Jaspers, Einauti, T. S. Eliot, Koestler, Madarászka, Jimenez, Kazantzaki, Lagerkvist, Laxness, Hesse és oly sok más szellemi harcoss. Az óra ütött, amikor a beszéd már nem elegendő, cselekedni kell. Csináljatok valamit. Cselekedjétek, rázzátok fel a Nyugatot szörnyű tértelenségéből. Cselekedjétek, cselekedjétek, cselekedjétek...”

November 22-én az Írószövetség küldöttsége a szovjet parancsnok-sárga tiltakozott a deportálásokat ellen s a törvényesség betartását követelte.

December elején 110, a magyar kulturális életben szerepet játszó személyiség nyilatkozatot írt alá s tett közzé, melynek lényege így hangzik:

Mi, Magyarország értelmiségi dolgozói, régi őseinkhez méltóan akarunk maradni és egyetértünk a magyar szabadságharc hőseivel. Magunkra vállaljuk szavaink összes következményeit: letartóztatást, deportálást és, ha kell, a halált. Ünneppélesen tiltakozunk: ne deportáljátok férjainkat, fiataljainkat. Követeljük, hogy engedjétek szabadon azokat, akiket már elhurcoltak. Azonosítjuk magunkat a vándokkal: mi is harcossok vagyunk Magyarországon szabadságért és függetlenség-

géért. Egy szabad és erős Magyarországgal a Szovjetunió jó szomszédai kapcsolatban élhetne, egy megszállt és leigázott Magyarországgal azonban sohasem. Mi nem akarjuk a régi szociális rendszert helyreállítani. Van annyi erőnk, hogy megvédjük a parasztok és munkások rendszerét. Velük és értük akarunk a jövőben élni.

A 110 aláíró között szerepel: Kodály Zoltán, Veres Péter, Képes Géza, Kassák Lajos, Németh László, Déry Tibor, Háry Gyula, Ignatus Pál, Ferencsik János, Sándor Judit, valamint számos budapesti egyetemi tanár.

A Kádár-klikk ugyan később több írórt rávette, hogy helyesnyilatkozatot adjon ki, de egyetlen igazán jelentős író sem szerepel közöttük. Között volt Illés Béla, Böllőni György, Fodor József, stb.

Az Irószövetség végső állásfoglalásáról s az írók elleni megtorlásról lapunk más helyén számolunk be.

Sántha Károly meghalt

1956. XII. 11-én hunyt el a világhírű magyar ideggyógyász s agysebész, aki az ideiglenes nemzetgyűlés alelnöke volt 1945-ben.

Az írói Kossuth-díjakat

idén Németh Lászlónak, Szabó Lőrincnek, Heltai Jenőnek és Fodor Józsefnek adták. (A nagydíjat Ko-

dály kapta). Hogy miért a fenti négynek, jóllehet pl. Németh László aktív szerepet játszott a forradalom alatt? Részben bizonyára azért, mert valakiknek csak kell adni s jelentős író, aki Kádárék mellett állna, aligha van, részben azért, hogy kompromittálják őket s a külföldet is megtéveszék. Németh László az 50.000 forintos díjat a hőmezővásárhelyi főiskolának adta.

NEMETORSZAG

Film a forradalomról
Münchenben Erdélyi István filmvállalata felvásárolta a forradalomról s szabadságharcból nyugatra kikerült filmfelvételeket. Ezekből egy egész estér beütőt dokumentumfilmet készített. A film a Magyar Forradalmi Tanács védőnköszéggel fog megjelenni.

SVAJC

Veress Sándor
műveiből rendeztek hangversenyt Bernben, 1957. II. 5-én. a zeneszerző 50-ik születésnapja tiszteletére. „Hommage à Paul Klee”, Veress műveinek szerepeltek a műsoron.

— Még mindig túl kevesek tudják — írta a WELTWOCHÉ róla (57. II. 1.) — hogy a magyar akadémikusok egyik legjelentősebb képviselőjének Svajcra tett a második háza...“

SVEDORSZAG Világbajnoksága

nyert a Mosoczy-Simonné nő pá-

ros a stockholmi asztalitenisz világbajnokságokon. (NEPAKARAT, 57. III. 16.)

Népi ének- és táncgyűlés

alakult a borgholmi magyar menekülttáborban, mely bejárta Désvédországot.

Heine Petőfőről:

„On nagy örömet okozott nekem könyvével... Petőfi olyan költő, aki csak Burns-höz és Béranger-hoz hasonlítható... olyan megdöbbentően egészséges és primitív egy betegesen és agyafurcan módosuló társadalom közepette, hogy Németországban nem találom párját; ilyen természetes hangot én magam is csak ritkán tudok megérezni ezzel szemben úgy látom, hogy szelleme nem éppen a legmélyebb és hogy teljesen hiányzik belőle az a bizonyos hamlet-i vónás, az ő és nemzetének szerencsésje...“ (Kerthényhez írt levéléből).

(Egy másik levélből, ugyancsak Kerthényhez, egykorú fordításban): „En magam még csak igen kevés, íly természetbengokat találtam, melyek bírásában oly gazdag ez a porium, mint a legszebben éneklő szalagány. Mi, az öntudatos ész, a reflexió emberei íly eredetiség mellett valóban csak sajnálkozásra vagyunk méltók!“

GOND ÉS HITVALLÁS

A magyar írók nyilatkozata

Egy ezredév alatt sok zivatart verte nemzedéket. De a zivatartok borujában is két fény mindig hű maradt hozzánk. Egyik a nemzet csillaga, mely vések idején is áttört fényével a homályon; a másik pedig virrasztó kultúrnk fálya-fénye, mely a magyarság számára ma is tanítás.

Számunkra több is annál, mert kötelező örökség.

Hűséggel szeretnők ezt az örökséget hordozni. Nehéz. De megtennők mégis az egyetlen ut, mely nincs feloldás. Itt állunk hát, a számadás és a vallomás erkölcsi kényszere alatt. Itt állunk az októberi szabadságharc véres halmán, melyet egy nép reménye ostromol. Ha egy évtizedre visszatekintünk erről a halomról, szenvedőnek és várakozónak látjuk a népet. Szenvedett, mert korának eszméit, melyeket tíz év előtt reménnyel üdvözölt, idegen formában és szarnoki módon akarták életvé tenni. A hosszú kényszer alatt kiujultak természetén a történelmi sebek, s nemzeti függetlenségét veszendőnek látta. Szenvedő és igaztalan sorsában gyógyulásra áhíttva vágyakozott s nemzetét válni sóvárgott.

Ebben a világban és sóvárgásban van a forrás, mely október 23-án feltört a mélyből. Mint ennek a forrásnak neves tanúi, keserves szívvel kell megmondanunk, hogy a szovjet kormányzat történelmi tévedést követett el, amikor vérel festette meg forrásunk vizét. Dicső költőnk élő szelleme és az emberi igazság segít nekünk abban, hogy jóslatot tegyünk: eljön az idő, amikor a megtévedt hatalom bűnbánatot mond, mint ahogy az általa megdöntött hatalomnak is meg kellett bannia ama íprást, amelyben Petőfi elveszett. Hitünkben és népkun ismeretében mindenkifit óvunk attól a téves ítélettől, hogy szovjet fegyverek nélkül a szocializmus vívmányait kiirtotta volna a forradalom. Tudjuk, hogy nem. Mert a munkásosztály, a parasztság és a java értelmiség hive volt és változatlanul hive a demokrácia és a társadalmi szocializmus vívmányainak, melyeket nem elorsvasztani akart, hanem élővé tenni inkább. Elővé tenni, azaz a maga magyar testéhez szabni és nemzeti hagyományainak szellemével is megtölteni.

Ezt akaruk és ezt akarjuk ma is, akik a nép vágyainak ígét hirdetjük és jobb jövőre tesszük

írói sorsunkat. Ezért szólunk külön és együtt az 1945-ös földosztás népi törvénye mellett; nemkülönben a bankák, az üzemek és a bankok ügyében, hogy azok a társadalom tulajdonában virágozzanak. De vajon terem-e elegendő módon a föld, ha a paraszt a termelés módjában kedvét nem lel? S vajon virágozik-e a közösségi vagyton, ha nem egészséges a társadalom?

Igen, nemzeti függetlenség nélkül kedvezgett a munkás és a paraszt, a kéz és az értelem, egészséges társadalom nélkül pedig nem gvarapszik a közös vagyton. Meg kell hát szervezni, s éppen a szociális haladás érdekében, a nemzeti függetlenségért; s a népi önkormányzat útján meg kell teremtenünk az egészséges társadalmat.

A nemzeti függetlenség és a társadalmi rend demokratikus felépítése: ez a magyarság vágya, melyet mi is hordozunk és munkába önteni törekszünk. S miközben szívünket és írói életünk jövőd napjait betölti ez a szándék, a nemzeti egység bölcsője mellől tolmácsoljuk is mindenkinek. A közös cél gondjában kezünket nyújtjuk a munkásoknak, köszöntésünket lélekből küldjük a parasztságnak és szivből az ifjuságnak. Győzzük meg együtt a politika vezetőit, hogy a politika nem lehet öncél, hanem csak a nép üdvére eszköz; s készítsük őket arra, hogy a magyarság egységes óhaja szerint használják ezt az eszközt. Vagyis a függetlenség kivívására egyfelől, belső életünkben pedig arra, hogy a munkások és a parasztok törzsére, a szellem és az értelmiség segítségével, felépüljön az egészséges magyar társadalom, az önkormányzat demokratikus módján. Csak így jöhet létre az erős és gazdag állam, melynek a barátsága más államokkal igaz és tartós; s amely nemcsak számúzi az emberi kizsákmányolást, hanem maga sem nehezedik nyomasztó terhével a népre. A nyugalmas és dolgozó társadalom, a nép jólétén öröködő állam fölött emigy biztos záloga lesz a jövőnek a nemzet.

Mind ezekben magyar gondjainkat röviden elmondottuk és véleményünkéről hitvallást tesszünk. Írói munkánk ígét lesznek szavaink, gondunk örökös az időben, véleményünk pedig a közirás betűibe és irodalmi művekbe költözik.

AZ AMERIKAI MAGYAR RENFORMÁTUS EGYESÜLET

1801 "P" Street, N. W. — Kossuth House — Washington 6. D. C., USA.

Az egyetlen magyar egyesület, amelyet az Egyesült Államok kongresszusa látott el charterral. 8 millió dollár vagytonunk, 30 millió dollár érvényben lévő biztosításunk van. Felvesszünk az USA területén élő és 55 évesnél nem idősebb személyeket. Adunk élet-, baleset-betegség-, valamint egyéni és családi kórház-biztosítást.

KERJEN TAJEKOZTATOT!

Hűséget fogadunk a zászló előtt, mely jelezte nekünk, hogy a nép forradalmi egységéből a nemzet újjászületett. Ebben a hűségben, hitvallásunk alapján, gondolni és védeni fogjuk a magyarság szellemét. Erkölcös legyen a munkánk talpköve, műveinkben pedig találjon értelmet és

formát a nép alkotó ereje, az emberség és eszméivel a kor.

Egyedül így leszünk méltók a nagy elődökhöz, s egyedül így váhatunk későbbi nemzedékek érdemes örveivé.

Budapest, 1956 december 22.

Magyar Írók Szövetsége

Ez volt az a kiáltvány, minden bizonnyal Tamási Áron írása, melyről az Írószövetség december 28-án szavazott. A kiáltványt 250 tag közül 237 szavazta meg, 6 szavazott ellene, 7 tartózkodott a szavazástól.

„(Ez a szavazás) kinyilvánította — írja a FIGARO LITTERAIRE (57, I. 5.) — a szovjet páncélosok és a Kádár-kormány rendőrségével szemben, hogy a magyar forradalom él; ezek az írók felháborodott tiltakozással szálltak szembe a hivatalos kommunista propagandával, amely azt kapitalista és reakciós felkelésnek festette le, és elítélték azokat a bűnét, akik a forradalmat vérbe fojtották.

E majdnem-egyhangú határozat... maga a nép majdnem-tökéletes egyetértésének a tükröképe, mely éppolyan rendíthetetlen és legyőzhetetlen. Ez annál rendkívülőbb és zavarba ejtőbb, miután 12 évi magyar „népi demokrácia” után nem maradt Magyarországon más értelmiség, mint aki csatlakozott a rezsimhez vagy akit a rezsim maga nevelt. Magyarország „burzsoá” intelligenciája minden jel szerint likvidáltaot vagy száműzésbe kényszerült az évek folyamán... Nem az érsekek s horthysta feudális urak támadták meg az orosz páncélosokat benzines palackokkal és rendeztek sztrájkot Csepel

szigetén, s még kevésbé voltak monarchisták vagy liberálisok azok az írók, akik hitet tettek a hitet tesznek továbbra is tökéletes szolidaritásukról a felkeléssel.

Talán még soha egyetlen nemzet értelmiségi osztálya nem állt ilyen hatalmas és egyhangú spontaneitással egy forradalmi mozgalom élére s vált jelképévé ily világosan e mozgalomnak. A magyar október történelmi jelentősége pontosan abban áll, hogy nem a „túlélők” lázadásáról volt szó, akik egy utolsó kísérletet tesznek a mult feltámasztására, hanem azoknak az elveknek a visszaállításáról, melyek a kommunista világot irányítják... Ez volt korunk első post-marxista forradalma!”

Január elején Moszkva láthatta, hogy a Nyugat még csak egy kompromisszumra sem akarja kényszeríteni a magyar kérdést, s Hruscsov és Malenkov budapesti útja után elkezdődött a megtorlás. Január közepén kivégezték a Magyar Nemzeti Forradalmi Bizottmány elnöket, Dudás Józsefet s társát Szabó Jánost, sok más szabadságharcossal együtt. Lecsaptak az írókra is. Pelfüggesztették a Magyar Írószövetség működését s letartóztatták az „irólázadás” több vezetőjét, köztük Háty Gyulát s Zelk Zoltánt.

Varsói Katonai Szövetségből, kinyilatkoztatta Magyarországot semlegességét, követelte a szovjet csapatok távozását és felkérte a nagyhatalmakat, valamint az Egyesült Nemzetek Szervezetét az ország új nemzetközi státusának elismerésére és biztosítására. A segélykérés eredménytelen maradt. Magyarországot magárahagyva a Szovjetunió csalárd módon előkészített, brutális katonai beavatkozásának áldozata lett.

Az Egyesült Nemzetek Szervezetének Magyarországra vonatkozó határozataival mind a Szovjetunió kormánya, mind pedig

az általa megalakított Kádár-kormány nyíltan szembehelyezkedik. Ez a kivívó magatartás mégsem vont maga után semminemű megtorló intézkedést.

A szovjet propaganda a tényekkel nem lokegyenest ellenkező rágalmakat szór a magyar nép szabadságharcára és a világ figyelmét elterelni igyekszik a Vörös hadsereg beavatkozása következtében előálló tragikus helyzetről. A szovjet kormány legújabb diplomáciai kezdeményezéseivel meg akarja szüntetni a magyarországi agresszióját követő nemzetközi elszigetelést.

Mindazl figyelembe véve, a történelmének egyik legtragikusabb időszakát élő magyar nép nevében a Magyar Forradalmi Tanács kéri az érdekelt kormányokat, hogy a Szovjetunióval csak abban az esetben kezdje el tárgyalásokat más vitás kérdések megoldása érdekében, ha azt megelőzően, illetőleg az esetleges nagyhatalmi konferenciá első pontjaként, a magyar kérdés rendezése napirendre kerül.

Magyarországon a nemzet legjobbjai esnek áldozatul az idegen megszálló erők árnyékában működő szisztematikus megtorlásnak. Rendkívüli bíróságok, sőt orosz katonai bíróságok ítélik meg magyar hazafiak fölött, akiknek egyetlen bűnük, hogy sikraszálltak népük szabadságáért. A kormány még attól sem riadt vissza, hogy az általa meghirdetett amnesztiát utólag visszavonja.

A Kádár-kormány provokatív jellegű intézkedései könnyen olyan légkört teremthetnek az országban, hogy az élkeseredett lakosság a harc újrafelvételére szánja el magát, még akkor is, ha annak kimenetele reménytelennek látszik.

A Magyar Forradalmi Tanács kéri az Egyesült Nemzetek Szervezetét, a kormányokat, a parlamenteket, a társadalmi szervezeteket és a világ közvéleményét, hogy emléjék fel tiltakozó szavukat és biztosítsák olyan rendszabályok foganatosítását, melyek egyrészt végetvetnek a Magyarországon dúló bosszúhadjáratnak, másrészt a magyar nép világosan kifejezésre jutott szándékának és az Egyesült Nemzetek Szervezete határozatainak megfelelő helyzetet teremtenek Magyarországon. Amíg

ez meg nem valósul, nemcsak a magyar nép tragédiája folytatódik, hanem a világ békejéért felelős Egyesült Nemzetek Szervezetének tekintélye és maga a béke is veszélyben van.

Kik a Magyar Forradalmi Tanács tagjai?

Elnöke: Kéthly Anna; alelnökök: Kővágó József, Király Béla; főtitkár: Kiss Sándor.

Az Intézőbizottság tagjai: Adorján József, Auer Pál, Bede Béla, Benjámín Olivér, Benkő Zoltán, Boross Lajos, Faludy György, Hajdu-Németh Lajos, Horváth János, Jankovich István, Jónás Pál, Kéthly Anna, Király Béla, Kisbán Jenő, Kiss Sándor, Kovács Imre, Kovács K. Zoltán, Kővágó József, Nagy Ferenc, Nagy János, Osváth György, Radics József, Raksányi Árpád, B. Rácz István, Szabó György, Sz. Szabó Pál, Szélig Imre, Sztáray Zoltán, Varga József, Varga László.

A tagnévsor: Kéthly Anna, Kővágó József, Király Béla (elnökség); Adorján József, Auer Pál, B. Rácz István, Nagy Ferenc, Szabó Miklós (Kisgazdapárt); Bede Béla, Benjámín Olivér, Gábori György, Kisbán Jenő, Szélig Imre (Szociáldemokrata Párt); Benkő Zoltán, Boross Lajos, Füzessi István, Kovács Imre, Sz. Szabó Pál (Petőfi Párt); Balázs Tibor, Jenőffy Nándor, Hajdu-Németh Lajos, Kovács K. Zoltán, Radics József, Raksányi Árpád (Keresztény Demokrata Párt); Aykler Zsigmond, Jónás Pál, Nagy Balázs, Prágay Dező (Petőfi Kör); Halászi József, Horváth János, Kiss Sándor (Parasztszövetség); Szabó György, Vadász Kornél, Varga László (Munkástanácsok); Gáthi Róbert, Nyeste Zoltán, Sztáray Zoltán (Magyar Ertelmség Forradalmi Bizottsága); Faludy György, Ignatus Pál (Írószövetség); Jankovich István, Molnár Ferenc, Osváth György (Egyetemi Forradalmi Bizottság); Bondor Vilmos, Egri György, Nagy János, P. Végvári Vazul (Fegyveres Erők); Radoesay Lászlóné, Varga József (Politikai Üldözöttek Szövetsége); Dénes Tibor, Juhász József (Magyar Színjátszó Társaság); Török István, Zala György (Fővárosi Nemzeti Bizottság).

TUDÓSAINK KÜLFÖLDÖN

Magyar tudósok s százezer emberük Amerikában

A WASHINGTON STAR 1957. II. 17-én cikksorozatot kezdett „Az Amerikában lévő magyar menekültek közt sok tudós van” címmel. Az első lapon közzétett a sorozatot elindító cikk többek közt ezt tartalmazza:

„Ez az ország Magyarországot kiemelkedő szellemi embereinek komoly hányadát kapja... Magyarországot mindig vezető szerepet vitt tudományos kutatás terén. Főleg a mérnökök közül voltak azonnali ösztönzésű fizetéses állásokot kapnak, amint megérkeznek a Camp Kilmerbe... Sok menekültnek doktorátusa van a magyar egyetemekről, melyeket már régóta úgy tartanak számon, mint amelyek a világ legjobb egyetemei közé tartoznak. Dr. Wallace W. Atwood szerint, aki az amerikai National Academy of Sciences külföldi kapcsolatok osztályának vezetője, több mint 500 nagy képzettségű egyént találtak a menekültek közt.

Fontos tény, hangsúlyozza Dr. Atwood, hogy az összes fiatal magyar tudós különösen matematikában kapott új alapokat — épp amiben az amerikai tudósok közt nagy a hírnév. Ez annak köszönhető, hogy a magyar elemi iskolákban erre a tárgyra igen nagy súlyt fektetnek. „Tudomány-történet és annak legutóbbi vezéreségei”

címmel Claudius F. Mayer cikket írt a MILITARY MEDICINE 1957. II-ii számába.

„Az orvostudomány történetének a területén — írja a washingtoni folyóirat — az érdekesebb nemzetközi események közé tartozik az

Országos Orvostörténeti Könyvtár alapítása Magyarországon, Budapesten, 1951-ben. Több mint ezer évi fennállása után, a háborúban

töltött évszázadok sok pusztítása ellenére, Magyarország még mindig bővelkedik értékes kulturális ereikében s az orvostudomány okmányaiiban, amelyeket ez az egyedülálló könyvtár igyekszik összegyűjteni s megőrizni.

Nemrég, 1955-ben, az új könyvtár nyomtatott folyóiratot indított meg COMMUNICATIONES EX BIBLIOTHECA HISTORIAE MEDICAE HUNGARICA címmel.”

A cikk ismerteti a magyar folyóirat több számát, majd az orvostudomány vesztései közt a következő magyarokat sorolja fel: Kovácsy-Kossa Gyula (1865-1944), Patáki Jenő (1857-1944), Erney József (1874-1945), Rapaich Raymond (1884-1954).

Bakay Lajos tudományos műve, „The blood-brain barrier, with special regard to the use of radioactive isotopes”, nemrég jelent meg (Springfield, Ill., Thomas, c1956, 154 old.)

Gabriel Asztrik professzor a Francia Becsületrend lovagjává nevezték ki a francia-magyar s magyar-francia barátság érdekében tett sokéves szolgálataiért. 1956. I-ii számunkban ismertetett könyve, Student Life in Ave Maria College, Mediasval, Paris”, elnyerte a Francia Akadémia Thorel-díját, Martin de Bergecs, Rector, Proctor and Rector at the University of Paris (1423-1432)” c. tanulmánya 1956. végén jelent meg az indianai Notre Dame-i egyetem Középkori Intézetének kiadásában. A tanulmány az egyetlen magyar-ról szól, aki egy személyben töltötte be mind a három magas méltóságot.

Gallus Sándort a victorai Anthropológiai Egyesület elnökévé vál asztotta. Az együletben nemrég Edv Illés István

előadást tartott a magyar népezeről.

Kertész István professzor volt a vezetője a Notre Dame-i egyetem (Notre Dame, Indiana) Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága által rendezett „What America Stands For” c. vitának március 29-30-án. Kertész István professzor hasonló című könyve rövidesen megjelenik, melyet M. A. Fitzsimons-szal, mint társszerzővel együtt írt. Ugyancsak ők ketten a szerzői a „Diplomacy in a Changing World” c. műnek. Kertész István egy további előkészületben lévő műve: „Challenges and Responses of American Diplomacy in the Post-war World”. Nemrég jelent meg az ő szerkesztésében a „The Fate of East Central Europe” c. mű, melynek ismertetésére még visszatérünk.

Kiss József orientalista, aki nemrég menekült Magyarországról, Japánba ment előadóként.

Neumann János a magyar tudomány büszkesége, századunk egyik legnagyobb matematikusa, február 8-án meghalt Washingtonban. A WASHINGTON POST (57. II. 9.) kéthasábos nekrológiajt így kezdi:

„John von Neumann, az Atom-energiabizottság tagja, a magyar születésű emberi agy az elektromos agy mögött, mely az atombombát lehetővé tette, 53 éves korában rákban meghalt a Walter Reed katonai kórházban.”

A NEWSWEEK (57. II. 18.) „Egy géniusz költözött el” címmel ezt írja: „A férfiak, akiknek köszönhető, hogy technikai téren a világot biztosan vezetik a nukleáris erők s komplex szimulációk korszakába, elvesztették elismert vezetőjüket az elmúlt héten. Dr. John von Neumann, akit mint matematikust, mind a tudomány mélységei-

BEISMERIK

A MAGYARORSZÁG c. új Kádár-lap hosszú cikkben tárgyalja az irók ellenaklását és az ellenük alkalmazott megtorlást.

„A kormány január 17-én — írja a lap 1957. III. 6-i száma — felfüggesztette a Magyar Irók Szövetségének működését, majd néhány nappal később őrizetbe vettek őt írókat és két újságíró... Az irók egy részének bomlasztó ideológiai munkája a fegyveres ellenforradalom szerves előkészítő részének bizonyult...”

Az Irószövetség december 28-án tartott közgyűlésének vitája és az őrizetbe vett irók levelezése (sztrájkra buzdító felhívások, uszító rólapapok készítése, személyszerzők agitáció a gyárakban, stb.) kétségelentő igazolja az ellenzék ellen alkalmazott rendszabályok szükségességét. A közgyűlés lényegében egyetlen politikai kérdéssel foglalkozott: forradalom vagy ellenforradalom volt-e az, ami Magyarországon 1956. október 23-a és november 4-e között lejajlott?

Ebben a kérdésben a párt ideiglenes intéző bizottsága már december 5-én megállapította, hogy Magyarországon ellenforradalom volt. Az összegyűlt irók többsége ezzel szemben egy kézfelemeléssel elfogadott patétikus nyilatkozatban kimond-

ta, hogy szerintük Magyarországon 1956. október-novemberében igenis „forradalom” volt... „Mindenképp óvunk attól a téves ítéleltől, hogy a szocializmus vívmányait kiirtotta volna a forradalom” — mondja a nyilatkozat.

Déry Tibor, az ellenzéki irók egyik vezetője mint az igazságot osztó Zeus az Olympuson, egy kijelentéssel és egy hasonlattal „eltörölte” az ellenforradalmat, mondván: „...nem volt ellenforradalom... az árnak irányát vajon a szenny szabja-e meg, amelyet magával sodor?”

A lap egy másik cikkéből, melyet Bölöni György, az új iró-vezér, írt, kiderül az is, hány tagból állott az „ellenzéki irók” csoportja: (A december 28-i ülés után) „az Irószövetség vezetősége azaz sietlett táviratilag letorkolni éppen engem a LES LETTRES FRANCAISES olvasói előtt, hogy 250 magyar iró ellenében csak hatodmagammal vagyunk egy véleményen az októberi események ellenforradalmi jellegének megítélésében.”

Ajándékozzon könyvet amerikai barátainak!
Madách: The Tragedy of Man . . . \$ 3.20
Hungarian Poetry, ed. by E. F. Kunz \$ 3.20
Hungaria Album . . . \$ 3.—
Megrendelhetők kiadóhivatalunkban.

nek, mind a praktikus oldalának megragadása terén virtuálisan senki sem tudott ebből a generációból elérni, meghalt... Évekkel mások előtt előre látta a számológépek jelentőségét a hidrogén-bomba tervezése, a meteorológia és a tudomány minden ága szempontjából — és hozzájárult elkészítésükhöz.”

Rozsály Ferenc priarista, a washingtoni Catholic University of America filozófia-professzora, 1957. III. 3-án hirtelen elhunyt.

Roznsny Balázs most menekült fiatal magyar tudósunk, a Californiai Egyetemen, Berkeley-ben, Teller Ede asszisztense lett.

Szent-Györgyi Albert

„Science, Ethics and Politics” címmel írt tanulmányát a SCIENCE c. amerikai tudományos folyóirat 1957. II. 8-ii számába.

Telesi Géza

professzor a washingtoni George Washington Egyetem Geológiai Intézetét szervezi. Kinevezték az Intézet (Department) vezető tanárává.

Teller Ede

„hidrogénbomba atyja”, 1957. II. 15-én Washingtonban az amerikai légügyi vezetők előtt tartott előadásában kijelentette, hogy 10 év múlva Oroszország fog vezetni Amerikát előtt tudományos téren, az Egyesült Államokban tapasztalható

„a-intellektuális” beállítottság miatt. Teller Ede március végén elnyerte a Priestley emlékdíjat, „az emberiségnek tett kiemelkedő szolgálatairól a fizika terén”.

(Washington Post, 57. II. 16.)

Valkó László

professzor a washingtoni State College „Agricultural Economics” professzora, igen széleskörű működését fejt ki. „A szövetekezési törvényhozás nemzetközi kézikönyve” c. műve a világ minden táján elismert bírálatban részesült. Nemrég olaszra is lefordították. Számos tanulmánya s kézikönyve jelent meg a Washington állambeli mezőgazdasági szövetkezetekről.

THE WORLD'S FINEST...

MOST COMFORTABLE RECLINING CHAIR

**THE ONE
AND ONLY**

No other chair can come close to the quality and comfort of a BarcaLounger. It's a handsome chair, built by expert craftsmen, and features "Floating Comfort". The back-rest, seat and leg-rest are synchronized to cradle your body automatically in any position from sitting to full reclining ...without knobs or levers.

BarcaLounger

PATENTED

**WHAT SIZE CHAIR
DO YOU WEAR?**

BarcaLoungers come in sizes and styles to suit everyone. In beautiful fabrics, plastics and genuine top-grain leathers. Plain or pillow backs. Be sure you get a correct fit!

At your favorite furniture or department store!

BUILT BY BARCALO OF BUFFALO

OUR REPUTATION IN THE WORLD

English Summary by G. B. Grosschmid, Duquesne University

The first article, „An Anniversary”, recalls a partly forgotten, yet important event in post-war history.

Ten years ago Hungary had some eventful days — though hardly so-called „conspiracy” case shook the very foundations of the political life and started the complete annihilation of the democratic parties. The trumped-up „conspiracy”, which started with the arrest of six people, by and by enveloped the majority party and finally led to the ouster of the Prime Minister.

This anniversary is rather significant, not only because it is proper to remember sacrifices of the so-called conspirators, but also because the „conspiracy” taught Hungary a lesson. It is well to remember this lesson these days, when Hungarians are accused of being rash and extremely contemptuous of compromise. It is alleged that the Hungarian Revolution was annihilated because the Hungarians were unreasonable and unwilling to compromise. The anniversary of the „conspiracy” reminds a too forgetful world that Hungary made an attempt to deal with Russia reasonably. In 1945 and 1946 Hungarians proved to be virtually Jobs; plundering, rape, systematic exploitation, and the insolenace of a small communist minority — they took all in stride. They did not use violence; they did not strike back; their only weapon was diplomacy, persuasion, publicity and the ballot box. Even after victorious balloting, they spared the Russians' prestige and sensitivity. All these were to no avail. Through the „conspiracy” case the Russians and the local hirelings destroyed the re-

sults of the election and all the tools of national politics.

After the experiences of early 1947, no one with a minimum sense of propriety could ask or expect the Hungarians to trust the Russians as partners in any agreement or political partnership. This is the lesson learned from the „conspiracy”.

The article, „How to Sooth Troubled Consciences”, can be summed up as follows:

While the Free World exhibited an almost unprecedented unanimous admiration for the Hungarian Revolution, critical voices were by no means absent. Furthermore, certain trends could be observed which aimed at undercutting the great enthusiasm that peoples of the West entertained toward the heroism of the Hungarian fight for freedom. Such critical evaluations and attempts can be classified into five groups:

a) early critics asserted that the Hungarian Revolution amounted to no more than a dogmatic — ide-

logical struggle between two shades of Communist thinking;

b) attacks in the early days of the Revolution described its impending failure as a consequence of alleged counter-terror organized by the revolutionaries;

c) third, one can mention statements like that of President Eisenhower following the return of the Russians to Budapest and characterizing the Revolution as unwise;

d) critical treatment of the Hungarian Revolution enlarged upon point (c). It was alleged that the Hungarians themselves destroyed their success by overreaching themselves; i. e. by demanding full freedom instead of a modified form of Titoism.

e) the influx of refugees with the unavoidable friction was also a source of a number of articles and reports damaging the good will for Hungary and Hungarians at that time.

It is easy to show that these attacks were motivated by a desire to counteract the popular enthusiasm for the Hungarian Revolution, to

OMÁR KHÁJJÁM: RUBÁIJÁT

új magyar fordítása

Fordította: Sziklay Andor — Illusztrálta: Radó Antal

Mig az angol klasszikus FitzGerald-fordítások leghosszabbika 110 versből áll, ez a magyar fordítás közel 300-ból. Sziklay Andor fordítása különböző nyelvű kiadásokon kívül olyan persza kéziratokon is alapszik, amelyek versformában sehol sem jelentek meg eddig.

Ara díszes kartonkötésben: \$ 2.50 (postaköltség beletértve)

Egészírbörkötéses számozott díszkiadás a fordító és illusztrátor aláírásával \$ 5.—.

Megrendelhető az alábbi címen. Csekk, ill. készpénz beküldése esetén azonnal szállítjuk. (Postaköltség 10 cent)

OCCIDENTAL PRESS P. O. B. 1005, Washington 13, D. C.

IMMIGRANTS IN CANADA

Edited by John Kosa

Canadian Association for Adult Education
133 St. George Street, Toronto 5, Canada

Ara \$ 1.25

Nyolc tudós nyolc tanulmányát tartalmazza a kanadai bevándorlás és a bevándorló népcsoportok kérdéseiről

Újra kapható a

HALOTTI BESZED

az első magyar nyelvemlék (1200 k.) pontos hasonmása.

A piros iniciálékkal, fekete betűkkel pergamensárga alakra nyomtatott „Halotti beszéd” egyetlen magyar házból sem hiányozhat!

Ara 50 cent. Küldje be kiadóhivatalunkba (HIRUNK A VILÁGBAN, P. O. B. 1005, Washington 13, D. C.). Azonnal postázzuk.

justify Western inaction and non-compliance with policies so loudly publicized in previous years. No doubt certain political groups and circles have a vested interest in effacing the memory of October 1956.

Prof. Lamont of Rutgers University writes that when he desired to add a few Hungarian novels to a course of fiction he is teaching, he discovered that only a few have been translated into English. In addition, all these books are out of print, even in the large university libraries one can find only some of them. He concludes:

„All this made me very sad at heart. I realized that had we Americans been able to read Hungarian fiction and had gotten to know the men and women characters who lived in its many great novels, we might have understood the problems of this country much sooner and have been able to do much more to help it in its gallant fight for freedom.”

We print the declaration of the Hungarian writers in which they take side with the Hungarian revo-

lution and condemn Soviet intervention. The declaration was signed on December 28, 1956, by 237 members of the Association of Writers; 8 voted against it and 5 abstained. During January, the Association of Writers was dissolved by the puppet government who also had arrested some of the leading writers.

On January 7, 1957, the Hungarian Revolutionary Council was formed by some exiled leaders of the Revolution. We publish their declaration as well as the names of the members of the Council.

The WASHINGTON STAR (February 17, 1957) reports on the Hungarian scientists who seek refuge in the U. S.

„This country is getting a good deal of the cream of Hungary's brains... Hungary always has been a world leader in scientific research... The National Academy of Sciences has established a screening group (in Camp Kilmer) to determine the qualifications and find places for all the refugees who have at least college degrees. Many have doctorates from Hungarian universities which long have been recognized as among the best in the

world. Already, says Dr. Wallace W. Atwood, head of the academy's international relations section, more than 500 highly qualified individuals have been found.”

„Atomic Energy Commissioner John von Neumann”, writes THE WASHINGTON POST, February 9, 1957, „Hungarian-born human brain behind the electronic brains that made possible the atom bomb, died of cancer yesterday...”

NEWSWEEK devoted an article to him entitled, „Passing of a Genius”. It says:

„The men who have the technical responsibility of guiding the world safely into the era of nuclear forces, complex computers, and incredibly entangled human organizations, lost their acknowledged leader, Dr. John von Neumann, a mathematician whose grasp of both the profound and the practical was virtually unmatched in this generation died of cancer... Years before others, he foresaw the importance that computers would have for H-Bomb design, for meteorology and for every branch of science — and proceeded to design them.”

MAGYAR HANGLEMEZEK

kiadásában közreműködni kívánó kórusok zenekarok vezetői és a szabad világban élő magyar művészek irjanak a következő címre:

SOUND NEWS PRODUCTIONS
59, Bryanston St. Marble Arch,
LONDON, W. 1, ENGLAND

Hírünk a Világban

Editor: Csicsery-Rónay I., Szerkesztő
Washington, 13, D. C. P. O. Box 1005
U. S. A.

CSICSERY-RÓRAY

"HIRÜNK
A
VILÁGBAN"

1957

1 db füzet (20 p.)